

25 ANYS SENSE MARIA AURÈLIA CAPMANY

COLITA / CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I MUSEU DE LES ARTS ESCÈNIQUES

L'autora va ser una de les fundadores de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual.

Una autèntica dona de teatre

El vincle de Capmany amb les arts escèniques va ser total

tura, la vocació de Capmany pel teatre troba el mitjà en què es pot expressar amb tota la seva força. A l'EADAG fa d'actriu en una infinitat de muntatges, d'autora dramàtica estrenant-hi diverses obres (*El desert dels dies* clou el primer curs de l'escola el 1960, per exemple), de traductora al català i al castellà, d'adaptadora de textos clàssics... S'inicia com a directora d'escena el 1962 amb un text de Manuel de Pedrolo, el 1963 adapta i dirigeix *Leonci i Lena*, codirigeix diverses peces amb Ricard Salvat, la trobem a l'EADAG fent de professora d'assignatures teòriques, planteja seminaris per estudiar els nous corrents escènics, ensenya dicció, a través de Carme Serallonga aconsegueix establir una íntima complicitat amb l'Escola Isabel de Villena... L'activitat de Capmany a l'EADAG és frenètica, i, tal com diu Guillem-Jordi Graells, hi va tenir un paper absolutament cabdal.

L'absentisme de la burgesia

Amb l'EADAG, Salvat importava l'esperit èpic del teatre de Brecht, la politització que venia de Piscator i els nous impulsos del teatre document. Es tractava de renovar-ho tot: el repertori, l'estètica i la relació amb el públic. Ja no es buscava únicament actualitzar el repertori segons els corrents internacionals, sinó transformar la funció que l'escena tenia en la societat. Amb *Vent de garbí i una mica de por* (1965), per exemple, Capmany aborda el que Fàbregas descriu com l'absentisme de la burgesia catalana davant de la crisi social. I tot això, per la llibertat i l'ambient gens convencional que es respirava a l'EADAG, i per afinitat ideològica, anava la mar de bé a la Maria Aurèlia.

Més endavant, quan la relació amb l'EADAG es trenca per raons diverses, personals i professionals, Maria Aurèlia Capmany continuarà alternant la narrativa amb l'assaig, les col·laboracions a la premsa amb la docència, i tot plegat amb la passió pel teatre. És l'època en què la seva versió del cabaret esclata amb joia a la Cova del Drac el 1968 amb *Dones, flors i pitança*, i el 1970 ve el muntatge sobre Francesc Layret, escrit per la Maria Aurèlia i Xavier Romeu, també dirigit per Josep Anton Codina, i que posa de manifest l'impacte claríssim del teatre document. També aleshores fa adaptacions de clàssics, com per exemple de *Tirant lo Blanc*.

Però encara cal esmentar una altra aportació de primer nivell que Capmany farà al teatre del nostre país: quan ja era regidora de Cultura funda el 1983 el Mercat de les Flors. A través d'aquest equipament, i sota la direcció de Joan Maria Gual, Capmany fa possible que durant anys arribi a Barcelona el millor teatre europeu: les millors companyies, els millors directors, les propostes escèniques més innovadores i sòlides passen per l'escenari que ara duu el seu nom. El resum és molt clar: Capmany, a més de narradora, docent, feminista, política i polemista exemplar, també ha sigut una autèntica dona de teatre. ♦

L'ÚLTIMA GRAN APORTACIÓ DE L'AUTORA VA SER LA FUNDACIÓ EL 1983 DEL MERCAT DE LES FLORS

JORDI COCA
NOVEL·LISTA I ASSAGISTA

Per valorar l'aportació de Maria Aurèlia Capmany al teatre del nostre país cal determinar l'abast d'aquest concepte. Si per teatre entenem únicament la literatura dramàtica en resultarà una cosa i, en canvi, si l'acostem al sentit més ampli d'arts escèniques tot canvia. I amb això no s'està menystenint l'obra estrictament literària que Capmany

va fer per a l'escena, sinó que s'intenta situar-la en el context que la va originar.

El primer contacte de la Maria Aurèlia amb el teatre és l'any 1952, quan Jordi Sarsanedas prepara una lectura de *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu, en què ella participava. La iniciativa es va frustrar amb els assajos ja força avançats, i l'obra haurà d'esperar fins a l'estrena del 1957, a càrrec de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona. El pas següent per acostar Capmany al teatre el fa Frederic Roda el 1958 quan li demana un text teatral que s'es-

trenarà al Romea el 1959 amb direcció de Ricard Salvat: *Tu i l'hipòcrita*. Durant els assajos d'aquesta obra la Maria Aurèlia descobreix veritablement la màgia del teatre, segons admet ella mateixa.

La relació de Salvat i Maria Aurèlia es referma quan tots dos secunden la idea d'Alexandre Cirici Pellicer, que volia fer una mena de Bauhaus catalana, i funden l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual (EADAG), que aglutina un nombre considerable de creadors i intel·lectuals progressistes d'aleshores. Amb el títol de subdirectora d'aquesta aven-

ta en resultarà una cosa i, en canvi, si l'acostem al sentit més ampli d'arts escèniques tot canvia. I amb això no s'està menystenint l'obra estrictament literària que Capmany